

Latweefchu Awises.

Nr. 24.

Zettortdeenâ 15. Zuhni.

1861.

Awifchu = stunas.

Mafkawas pilfata un aprinka pabrihku strahdneeki un ammatneeki fawam schehligam Keiseram par brihwestibu gribbedami pateiktees, likkufchi taifcht fudraba apfeltitu 1 arschinu leelu blohdu, kurras mallas irr israkftitas ar pulkehun un widdû eerakftihts: „Aleksanderam II. Zaram brihwestibas dewejam.“ Mafkawas pilfata un aprinka pabrihku strahdneeki un ammatneeki par peeminneschanu tam 19tam Webr. 1861. Wehl likkufchi taifcht fudraba apfeltitu fahlnizi, tahdu ka semneeku mahjäs no kohla taifa. Us fahlnizi stahw no fudraba taifcht mas Kreewu semneeks fahli un maifi dahwinadams un tas wirrakftis: „19tais Webruaris 1861.“ Mella rupja maise us salwetes likta bij blohdâ. 70 gaddus wezzu gohda wihru Sakarowu, — kas jaw 30 gaddus par starastu (usraugu) bijis Grehwenes Kreptowitscha muischäs un par ustizzigi kalposchanu jaw bij dabbujis gohda-fwahrlus, — bij ismeklehts par fahls un maifes nefseju. Tat paschâ deenâ, kad Keisers Mafkawâ bij sw. kristibu dabbujis, nu buhs 43 gaddi, 21mâ Maiji 1861, us semneeku luhgfschanu augstais basnizlungs no rihta par Keiseru Deewa luhgfschanu noturreja un nu 10 tuhft. semneeki firdi eelustinatati dewahs us Keisera pilli Kremoli. 4 fahls un maifes nefseju eegahje, tee zitti palikke dselses fehta preekschâ un eelâ. Keisers isnahje ahra un wezzais Sakarows ar lufinatatu firdi Keiseru usrunnaja teifdams: „Pateizam Jums un juhfu nammam. Itt ka Deews debbesis, tahds Juh's mum's esseet. Par jums Deewu luhdsam.“ Keisers atteize: „Pateizu jums par juhfu peeminneschanu. Pateizu! Pateizu! Peeminneet allasch, ka jums pah'r wiffahm leetahm taggad peenahlahs likkumeem paklausigeem buht un fwehti isdarriht to, kas jums taggad jaddarra!“ Nu Sakarows arri pateizibas wahrduis isdewe muischneekem, par to Keisers tohti preeza-

jahs. Labbu laimi wehleja us Leelwirfta Konstantina Nikolajewitscha wahrda deenu un luhdse, lai wehlejoht ar telegrawi us Pehterburgu Winnam laimi wehleht. Keisers teize pateizibu un nu gahje kauschu pulkâ pils fehtâ un eelâ. Gaudis preeka un pateizibas pilni nomettahs jekhs un fauze Urrah! Urrah! Kad Keisers atnahjis atpakkat, wezzais Sakarows atkal teize: laudis wehlejohtees fawu angstu mahti, Keisereeni, redseht. „Ee Winna us balkona.“ — „Majestete! Ne warram winnu redseht!“ fazzija wezzais. Tad nu Keisereene no-stahjufees ohtra balkone un nu wiffi jekhs nomettufchees fauze Urrah un Keisereene no firds pateize. Gaudis tad preezigi un kluffu aigahje mahjäs. Us to blohdu semneeki arri wehl bij uslikkufchi grahamatu, kur ar firfnigeem wahrdeem bij sarakftijusch, zil tohti Keiseram pateizoht un par winnu karsti Deewu luhdschoht winna pasemntigi un ustizzigi behrni.

Kurfemmes Gubernements Awises isfluddinati tee jaunee Keisera likkumi, kas pawehl ka Kurfemmê, Widfemmê un Jggannufemmê us preekschdeenaht nekruhfschi jadohd, lai wiff pa lahttam taptu isdarrihts. Par 570 rubukeem warrehs iswirktees jeb weetneeku derrecht, ja kahds pat's ne gribbet, kas tahdu Nummeri iswilzis ka ja-eet.

Leepaja. 31mâ Maiji Leepajneeki preezajufchees ar leelu preeku. Schehligais Keisers wehlejis Leepajas ohstu buhweht un us to leelu naudu dahwinajis. Scho darbu fahloht un pirmo balki ar rammu semmê eedfennoht leels kauschu un kungu pulks pee ohstas bij sakrahjees. Papreeksch noturreja Deewa kalposchanu un idewe pateizibas luhgfschanas preeksch Keiseru un winna nammu, to darbu fwehtija un tad eefahje strahdaht. Pai Deews wadda un Leepajneeku zerribu peepilda, jo tizz, ka nu ar andeli eefchoht labbaki; kad leelee kuggi paschâ ohstâ pee pilfata warrehs ee-eet.

Zelgawá us Zahneem fchogadd deesgan fo re-
dseht un dsirdeht, ja til naudas deesgan fo tehreht.
No Italias nahlfuschi lohti teizami dseedataji, kas
leelá kumedinu nammá tá dseed kumedinas, ka brih-
numb un preeks dsirdeht. Atkal Juné kungs at-
nahzis ar 60 stalteem sirgeem un 80 flunstes jaht-
neekem un jahtneegehni un lohti leelá bohte
tirgá ustaisitá rahda leelas leetas. Tad tá Zah-
nineekem preeft. S—j.

Kelnes pilfatá tiffe weens zilweks teesai no-
dohts, kas ilgu laifu to ammatu bij kohpis, zittus
zilwekus tikmehr ar brandwihnu dsirdiht, kamehr
tee eedsehras, un tad winneem naudas malku no
keschas bij iswilzis. Kad winnu pee pehdigas sah-
dsibas bij nokehruschi, winsch isfazzija teefas preef-
schá, ka winsch to naudu no sawa drauga keschas
til effoht leenejis. Teesa tahdu gudribu ne klausija,
bet eelike zuktuhfi un darba nammá. — **Kel-
nes** pilfatá ne fenn nowirris wihrs, kas arri
Sprantschu karrá-lailós (no 1812—1814) karrá
bij deenejis. Starp winna atliffuschahm mantahm
atraddahs arri septindesmit bahrsdas, fo winsch
karrá buhdams Sprantscheem bij apgreests un lihdi
schim weená glahschu kastite rindé fapraustas glab-
bajis. R. U.

Opiuma smehekeshana Kineseru semme.

Opiums tohp Kineseru walsts deenas-widdus
semmes lohpts (audsehts), bet to leelako dalku tur
eewedd no Preeksch- un Pakkat-Indias. No prah-
ticeem daktareem dohts opiums irr preeksch daschahm
flimmibahm wislabbasas sahles, kas flimneekam
sahpes atnemm azumirkli; bet no Kinesereem zaur
smehekeshanu bruhlehts tas drihs sahpes padarra,
ir nahwi atfauz. Opiumu tahdu ne smehe, kahdu
to no Indias atwedd, bet winsch tohp preeksch tam
jau fataisihst, fo Kineseri fauz par „tjan-doo.“
No leelakeem opiuma gabbakeem tohp zeeta misa no-
greesta, uhdeni sawahrita un zaur kattuna luppau
iskahsta (isjuhsta). Tad eeleij suppi labbi paplattá
trauka un nonemm wiffus netihrumus no wirfus.
Kad ar opiuma mihlstumu tápat darrihts, lá ar
misu, tad abbas schlihtas dallas fajauz kohpá, un
kad schihs fabeesejuschas, tad lá karraschas (plad-

dinas) isklahj, un kad schihs fakaltufchas, atkal
masós gabbalinós sagreesch. Schohs gabbalinus
preeksch tam jau taifitás sudmallás atkal famakk,
un miltus ar uhdeni famaisa. Kad schi suppe fa-
beesejuse, tad no mihklas fataisa masas lohdihts,
kas lá piklis isfkattahs. Tá fataisitu opiumu tad
bruhle preeksch smehekeshanas, bet taggad winsch
irr diwireis til stiprs lá papreeksch ne-fataisihst.
Kad „tjan-doo“ jau isfmehehts, tad stiprums tam
naw pagallam, bet tohp isnemts no pihpes galwi-
nas, — fo Kineseri fauz par „tei-tjan-doo“ jeb
opiuma fuhdeem, — un no tahm atliffahm is-
fuhktu fullu tad tahdi, kas ne spehj „tjan-doo“
nopiekt, dserr. Baggateem irr preeksch smehe-
keshanas faws ihpats kambaris, kur zittu glihtumu
ne redsefi, tá tahs dauds smuklas ar pehrlehm is-
rohtatas pihpes. Preeksch semmakeem zilwekem irr
arri gahdahts; jo Kineseru semme irr tahdi schenki,
kur warr dabbuht „tjan-doo“ smeheht. Schihs
schenkes stahw walkam no pulksten 6 no rihta lihdi
pulksten 10 walkará. Tahdas „tjan-doo“ schenkis
irr gultas, kas ar nekaidrahm maschehm un sa-
plihfuscheem dekkeem apklahtas. Paschá namma
widdá degg masa lampá preeksch aispihpeshanas.
Us kahda wezza galda stahw glahses, tehias-kanna
un uhdena krusse; jo pa starpam schenkmani arri
dserr kahdu glahst tehias jeb uhdena. Pee schenka
durwim fehseh pats faimneeks, sawá preekschá pih-
pes un „tjan-doo“ turedams. Pihpei, fo schaitan
bruhle, irr 14 zellas garsch kahts un warra gal-
wina. Smeheketaji fa-eet allasch pa diwi kohpá,
weens panemm „tjan-doo“ gabbalu, usdurr us
dselses addatu, un pee lampas aisdedinajis turra
pee pihpes galwinas masa zauruma, kas plintes
stohbrim lihdsigs isfkattahs. Dhts nu til well
duhmu pakkal duhmam. Brihtinu smehekjis dohd
pihpi ohtram un cet atkal schim „tjan-doo“ turreht
pee pihpes galwinas zauruma. Tá wiini pah-
mainidamees smehe kamehr abbeem peeteel jeb nau-
das peetrufkt „tjan-doo“ piekt. Wiffi laisch duh-
mus zaur nahsim, tillai ittin wezzi smehekmani
tohs nowell lihds plaukschnahm (pluntscheem) un
tad atkal zaur nahsim islaisch ahra. Gesahloht
smeheketaji runna pahr daschadahm leetahm, bet kad
opiums tohs pahrnehmis, tad tee paleel ittin mee-

rigi. Pehdigi wiini paleef kà mulki un fahf gauschi smeetees. Pehz tam paleef teem waigi bahli un frunkaini; wiini ne falka wairs neweenu wahrdu, eekriht dšikà meegà un gull kà mirruschi, un tik pehz trim woi tšchetrahm stundahm atmohstahs. „Tjan-doo“ effoht tik štiprs, ka to wairaf ehsdams warroht fewi nonahwetees. Kad tahds irr eeraddis opiumu smehekht, tad lehti to ne atstahj. Kineseri stahsta, tahdam kas „tjan-doo“ smehekšhanu peepeschi atstahjoht, arri nahwe effoht klahht. Jo wairaf „tjan-doo“ smehek, jo wahjaks smeheketais paleef. Waigs tam paleef bahls un frunkainis, azgis eekriht, wiiffa meefa nodilft, — un kad meesai šlikti klahjahs, tad daudsreis garram irr jazeesch lihds. Tà Kineseri opiumu smehekdamu neween fawu meesu iskalte, bet arri fawu garru nomehrde. Smehekmanis, kas jau dauds gaddus „tjan-doo“ wellam par gohdu kuhpinajis, paleef pehdigi durnis (mulkis), wiinšch ne gribb ar jitteem wairs runnaht, wiinam nekas wairs ne patihk; wiinna weenigs preeks tad wehl irr „tjan-doo“ smehekšhana, bet kas wiinu tad arri drihs kappà wedd. Kineseru šlinneeku un nabbagu nammi, ihpašchi juhrmallas pilfatās, irr peepilditi wišwairaf ar „tjan-doo“ smeheketajeem. Arri opiuma smeheketaju behrni peedšimstohht wahji un bespehzigi, ir daudsreis tifti un krophli; jo Deewa wahrds jau ne mellohs, kas falka: „Es tas Kungs taws Deews, esmu weens štiprs un dusmigs Deews, peemekledams tohs teh-wu nossegumus pee teem behrneem lihds trescham un zettortam augumam.“ (2 Mohf. 20, 5). Gan waldischana šipri aisleeds opiumu pahrdohht un smehekht, bet pahr to, ka tas wehl dauds noteef, nemaš naw ko brihnetees, jo tee aisleedsesi pašchi labbi smeheketaji buhdami tur pahri škattahs, kur waijadsetu wiršū škattitees. Un tà tad israhdahs, ka „tjan-doo“ smehekšhanu Kineseru waldischana wairs ne spehtu isnihzinaht.

Šits šcho lassidams dohmahs, Kineseri irr pateefi fawas eegribbeschanaš kalpi, ne warredami to peezeest, kas wiinu pašchu meesai un garram irr par pohstu. Tà gan israhdahs, bet woi muhsu starpà tad naw tahdu eegribbeschanaš kalpu? Kà to warretu nofaukt, kas falka: „Rabbaf es ehdeenu peezeeschu, ne pihi jeb brandwihnu?“ Woi daschs jauns

sehns, kas warrebuht pirmo lohni pelna, ne notehre to pašchu pihi, tabbaku, ziggarinus un ziggarinu špizjes pehrdams? Un ka sinn woi tahds, kas smehekdamu dauds špauj, to nelabbumu ween isšpauj, woi tas labbums arri lihds ne isheet? Kur tad nu wehl tee brandwihna kalpi un dšetraji? Tapehz ne eeraudšim škabbargu zitta azzi, pirmš bakki no fawas paščas azs ne effam iswilluschi. J. K.

Stiffohts pils-nerrš.

Bezžos laikos turreja augsti un baggati lungi nerrus, kas pee maltites zaur lustigeem štikkeem teem johkus padarrija; ihstohs pils-nerrus fahle krustakaru laikos turreht. Tahdu johkotaju apgehrbs bij nerru-kappe (zeppure) us ihfi šchekreteem matteem, wišwairaf raiba, ar ehsela aušim un gaitafekiti ispušškota, nerru-šzepters, swahrgulifchi pee kappes kà ir pee zittahm apgehrba weetahm, un leela kalla-krahga. Scheem nerreem bij brihw runnaht kas teem patikke un tee tapehz fazzija daschu ruhktu taisnibu, no kurras Wiršts, jeb zits baggatais kad kas gribbeja, warreja mahzibu nemtees, bet pee kam janoschelo, ka taisnibai bij tik nerrukappè brihw rahditees, kas lihds šchai baltai deenai tà irr palizzis. Wišwehlaki pastahweja šchi pils-nerru buhšchana Kreewusemmè, un Pehteram tam Leelajam bij tik dauds tahdu nerru, ka tas tohs daschadās šchirras eedallija. Tà nu arri Markšam (Italias muischneekam) Nikolajam d'Este un pehzal wiinna deklam Erzogam Bolssem no Werraras bij pils-nerrš Gonellus, kas Erzogeenei reis bij zaur saweem johkeem dusmas aisdewis, par ko wiinna apnehmahs pahrgalwigo pahrmahziht. Wiinna tapehz pawehleja sawahm pils-preileenehm, nerru, tik lihds kas nahšchoht, ar schaggareem rohlà fagaidiht un to no wiiffa spehka ispehrt. Wiiffas apfohlijahs tam peenahkamu teefu doht. No Erzogeenes faukts, eenahze brihtinu pehz tam Gonellus un isbrihnojahs lohti, wiiffus seewiškus ar schaggareem rohlà garrà rindà nostahditus atrašdams. Winnam tulihht nahze prahtà, ko tas nošhmejoht. Ar to pasemmigako gihmi wiinšch atgreesahs ahtri prett tahm klahtbuhdamahm un fazzija: „Es labpraht gribbu wiiffu panest, ko juhs ar mannim gribbeet darriht, bet es luhdsu pehz tahs weenas schch-

lastibas, ka ta to eesahkumu darra, kas no mannis irr wiswairak likkusehs butschocht." Us schahdu luhgshanu negaididamee seewischi uslubhoja weena ohtru, neweena ne gribbeja nerra wahrduš apleezinaht; bet Gonellum bij schi sajukschana par labbu, jo tas pa tam starpam ismukke un isglahbe sawu ahdu no pehreena. —ld.

Gisenake.

(Stattees Nr. 20.)

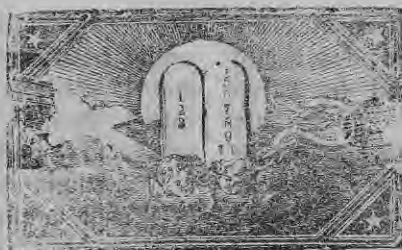
No Annas-eeleijas atpakkal eijoht us Gisenaki, swarrigs leetus muhs eedsinne eisenbahnes nammā un tadeht ne dabujam redseht leelu botaniku dahrsu, kur wiffadi pasaules kohli un augli tohp audsiuati. Tai paschā wakkara ar eisenbahni pa tohti kalnainu smuklu semmi noskrehjam gare daschu brangu pilfatu un Koburgas teizama Leellunga (Erzoga) pilfatu us Lichtenpeldes wezzu masu pilfatinu pee Maines uppes, pirmo pilfatu, ko Baijeru walsti dabujam redseht. Tē kahdās 2 stundas walti bij jakawejahs, jo tai deenā jauno eisenbahni no Wihnes us Minkeni bij eeswehtijuschī un pahrtaisijuschī to braufschanas laiku pa wiffahm Baijeru eisenbahnehm; tadeht arri pee Bambergas leela wezzu bistapu pilfata pee Maines uppes atkal bij walti 1½ stundas jakawejahs, bet neko ne dabujam redseht, jo tumschs wakkars bij klast un tiklai pehz pufsnakts peebrauzam pee Schweinpurtes wezza pilfata, kur ar mohlahm dabujam nakts kohrteli. Lichtenpelde tik tahds neka pilfatinsch ar leelu itt mohdigu stattoku basnizu un pee wezzeem pilfata muhreem leels appasch kohnis. Tē bij ja-ehd wakkarini kahdā masā gastuhsi, kur tik sekli un wiffadi laudis ehde un Dshre, jo labalu tai pilfatinā ne bij. Kad muhs pasinne par fweeschineekeem, jo sawā starpā runnajam Latwiski, tad mums gan usklahje ihpashu galdu un schā tā gohdaja, bet par nelabbu ehdeenu tad arri dubbulta makfa bij jadohd. No Gisenakes us Koburgu brauzohht dselles zeffsch eegohje pa wahrteem paschā leelā kalnā eefschā. Palikke tuhda tumschs, tik

tumschs, ka ne rohku preefch azim ne warreja wairs redseht, un tik dširdeja, zil breefmigi ta maschine schnahhdama darbojahs un gara rattu rinde skrehje ar leelu trohskni. Tuhdal apklusse wiffi brauzeji, jo tahda tumsiba ne patikke neweenam; bija tā isbihjuschees, jo simaja, ka brauze pa maktiga angsta kalna eefschahm. Kahds lungs ar sehwellohzini eededsinaja ziggariu un schis nu spihdeja tā Jahna tahrpinsch tumschā nakti. Tā brauzam 2 minutes, tas irr wairak nekā werste, pirmš atkal gaischums sahze aust un isskrehjam no kalna eefschahm gaischā faules spihdumā, preezadamees ka atkal appasch fillas debbes. Tahdu zaur leelu kalnu teefscham zauri israktu un ismuhretu gangi un zellu sauz par tunnelu un zaur tahdu tunnelu gan effam braufuschī daschā weetā, bet ne tik garu tā schis irraid. Kalnainā semmē dselles-zellu wadda allasch pa eeleijahm un uppmallahm, lai arri eetu ar leeleem lihumeem; jo par daudj makfa kalnainā weetā taifht aplam augstus dambjus, garus augstus tihtus, jeb noraktu kalnus. Bet tahdās weetās, kur kalns par daudj augsts un par daudj leels lihums buhtu zellu waddohht kalnam apahrt, tad rohli gangi un muhre welwi teefscham zaur kalnu zauri. Bet ja nu tas kalns no almina, tad gan warri saprast; kas tas par leelu darbu, un zil tas makfa. Kad rattu rinde pee tahda tunnela nahk, tad ar telegrahwi fargeem jaw siina atskrehjufe, ka nahk, nu teem par to jagahda, ka kahds kaweklis ne gaddahs un nelaimē ne noteel.

Schweinpurte irr itt labs, apbrunnohts, wezs pilfats, ar leeleem pabrihku nammeem ahrs-puffē, ar wezzu mohdigu raktuhsi un labbu andeli. Maines uppe irr tahda tā musu uppe pee Zelgawas, bet uhdens farkans, jo kalni irr no farkana smiltš almina un farkana mahla, tadeht uhdens, kas no kalneem un druwahm uppe fatell, ar scheem farkaneem dubteem sajuakts tahds isstlattahs. No turrenes Baijeru pastes rattōs pufšdeenā bij jabrauz us Riffingi; bet jaw sinneet, ka ne bij nekahds preeks ar Baijeru slihto pastī braukt un ka Deewam pateizam, kad lepnā Riffingē eebrauzam. S—j.

W r i h w d r i f f e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldfschanas pusses: Collegienrath G. Blaeſe, Censor. Zelgawā, tai 13. Juhni 1861. No. 101.



Jaunas finnas.

Wladimires pilfatā, winnpufē Maskawai, jauna Luttera draudse cetāifjusees. Par to raksta ar leelu preeku tā. Wladimires leelā Gubernementi un pilfatā dšhwoja kahdi 300 Lutteri, bes kahdas tizzibas apkohpschanas. Daschā gaddā gan atnahze kahds Luttera mahzitajs no tabhnes, kas tad kristija, laulāja un Deewa maiši dewe, bet ne iklatrā gaddā. 1859tā gad. atbrauze Grohmanna mahzitajs no Tweres Gubernements un tik spehziigi un firfnigi kaudis usrunnaja draudsi cetāifst, ka no ta laika ar to darbojufchees un tas Kungs scheligi pee tam palihdsejis. Samette 2 tuhft. rubl. ir Kreewu teefas lungi, kaupmanni, birgeri, ir semneeki; no Pehterburgas leelas palihdsibas lahdes preefch Luttera basnizas Kreewusemmē dabhuja 2 tuhft. rubl., nopirke nammu un 5tā Merzi 1861 eewedde sawu Luttera mahzitaju N. Kāderu Deewu teikdami un ar leelu preeku preezadamees. Nu draudses grunts irr likta, tas Kungs un kristiga braktu mihlestiba palihdses to uatāifst un pasargahs.

Zelgawas pulkstenu taifitajō Voelzke Lehrpates Uwifes stahsta: Rihgas Pehtera basnizas tohrna pulkst ni pahrtāifohht nēgahjis, ka schis pulkstens 187 gaddus wezs, no J. N. Miesinda taifst. Pulkstens irr 16 pehdu garsch, 8½ pehdu augstā un 7 pehdu plats; pats pulkstens bes teem zeigereem, no dšsles taifst swerr 16 birlawu un 4 pohdu. Par to pahrtāifschanu dabhujoht 700 rubl. — Taifohht arri leelu pulksteni preefch jauna Gildes-nammu. — Taifstis jaunu tohrna pulksteni Leepajas Latweeschu basnizai, kas maksā 650 rubl.; arri Leepajas Wahju basnizas tohrna pulksteni taggad pahrtāifohht, kas swerroht 182½ pohdu un maksajohht pahrtāifschana 350 rubl.

Pehterburgā 23schā Aprill eeswehtijufchi G. H. Kellera un J. F. Goerza Kandidatus par Luttera mahzitajeem deenas-widdus Kreewusem-

mē. Lai tas Kungs scheem wihreem palihds strahdaht tur sawā grehtā ammatā.

Rihga. 1860tā gadda gallā Rihgā 65 fohl-lās bijufchi 220 fohlmeisteri un 60 fohlmeisterenes un 2090 fohlas jaunekki un 1475 fohlas meitas. S—j.

Neprahtiga furneschana.

Bezjōs laikōs dšhwoja Wahsemmē netahlu no jaula zeema kohhti baggats Graws sawā pilli. Winnam peederreja leelas muifchas un dauds puifchus un meitas preefch lauka darba winsch turreja; arri wehl leels pulks algadschu pee wianna par deenas maksu strahdaja. Starp scheem deenas strahdneekem arri weens wihrs ar sawu seewu bija. Ansis un Greta — tā winnus fauze — ne bija wis jo nabbagi pahz zitteem strahdneekem, bet winnus nekad preezigus un meerigus ne redseja; jo wianni hij warren flinki un til ar waru pee darba gahje. Tadeht winneem arri grehti bija sawu deenifschku darbu strahdaht. Weenreis wianni atkal Grawa pilli atnahze un par deenas algu darbu melleja. Muifchas-kungs winnus us dahrsu shtija, tur dahrsneeks teem gangus noschuhreht un sahles ispurinahrt likke. Pehdigi nahze tad pats dahrsneeks ar grabbelli un nolihdsinaja tohs ischuhretus gangus. Zellini bija iskaltufchi un zeeti famihtti, faule speede karsti, un muifu kautineem bija til grehti strahdajohht, ka sweedri ar aumafahm no peeres tezeja. Ansis, kas lihds schim galwu noduhris bij strahdajis, pazehle us weenreis azzis un fazzija us sawu seewu: „Mehs effam kohhti nelaimigi zilweki, kam til grehti to masu pelau deht jastrahda!“ — „Ja,“ faizija seewa, sawu grabbelli noht mettufi, „pateesi grehti! Bet kadeht tas tā irr pasaulē, ka ar sawa waiga sweedreem deenifschka maifite jahhd?“ — Gij, to tu patte warri Bihbelē lassihht,“ atbildeja Ansis. „Tas jau tā irr no paradihses

laifeem. Deews bija pirmeeem zilwekeem Adamam un Gewai no teem ahbokeem ta kohla, kas dahrsa widdü stahweja, aisleedfäs ehst, bet tee paschi Winna hausli pahrlahpe un ehde. No ta laika wisseem zilwekeem ar sweedreem waigä sawa maiste ja-ehd. Kad tas tä ne buhtu notizzis, tad mehs wehl taggad wissi paradihses dahrsä meerigi sehdetu un mums ne wajadsetu til grehti puhletees."

"Kam tad winneem to wajadseja darriht," fazzija Greeta. "Gewai warbuht par dauds lahriga bijust. Woi tad nu wissu smekleht wajag, ko azzis reds?"

"Ja," Ansis eesauzahs, "un Adams irr leels mulkis bijis, jo zittadi winsch jau ne buhtu no Gewas peerunnahst lizzees, aisleegtä ahbolä kohst. Buhtu es Ahdama weeta bijis! Gewai buhtu labbu plikku gar ausi dabbujusi, kad winna manni us neklausibu prett Deemu willinajusi buhtu. Es ne esmu tahds tihfars, lä Ahdams bija. Nu man irr jazeesch par winnu grehkeem!"

Tä ohsmodamees Ansis eesahze strahdaht. "Un es ne esmu til lahriga lä Gewai un tomeht man irr winnas deht jazeesch!" fazzija Greeta un grabbe lehnem pehz sawa grabbelka. Tä kurneja tee abbi muskigi un kuhtri zilweki un dusmojahs par pirmu zilweku grehkeem, sawu paschu likteni smahdedami. — Grawa kungs kohlu pawehni sehdedams, bij wissu skaidri dsirdejis. Wakkara, kad muishas kungs pils-plazzi strahdneekeem deenas algu ismaksaja, arri Graws atnahze un Ansi ar Greetu pee sewis aizinaja. "Klausatees!"

tä kungs winnus usrunnaja, "es schodeen wissu dsirdeju, ko juhs abbi dahrsä runnajat. Kad nu tu, Ansi, ne effi tahds gekkis, lä Ahdams bija, un tu Greeta ne tahda naschke, lä Gewai, tad mannis tas gan nepareissi isleekahs, lä jums pirmu zilweku apgrehziabas deht jazeesch un til grehti jastrahda. Man gribbahs juhsu deenas jo weeglas darriht. No schahs deenas es jums dohdu jauku istabu, mihsstu gultu, skaisas drehbes un gahrdues ehdeenus. Turklahst jums pilna wakka darriht, ko juhs gribbeet, strahdaht jeb dihla staigahst. Til weenu leetu jums buhs wehra nemt: Starp tahm blohdahm, kas jums katra ehdeena laikä preekschä zeltas taps, buhs weena apsegta; to jums ne buhs aislatt, nedj arri raudsicht, kas tur irr eekschä. Ja juhs to darrat, tad jums tai ozzumieklis us zeemu atpakkal ja-eeht. Kad jums manna fohlischana patihl, tad dohdat mannim skaidru atbildeschanu!

Woi juhs gribbeet schä mannä pilli palist?" — "Ja, zeenigs leelskungs! labprahst, no wissas firds labprahst!" atbildeja Ansis un Greeta. "Bet," kungs fazzija, "lä buhs ar to apsegto blohdu? Woi juhs nebuht ne kahrofeet to atsegt?" — "Nä, nekad nä!" atbildeja abbi. Pehz tahdas apfohlischanas likke kungs winneem jauku istabu sawa pilli eerahdiht; jo drihs arri galds klahs kuë un gahrdi wakkarinu no daschadeem ehdeeneem tappe is galdu zelti. Apsegta blohda arri ne truhke. Muhfu laimigee lautini sehdeja, weens prett ohtru un meelohahs kreetni ar wisseem preeksch-zelteem gahrdu-meem. "Tu warri gan kungu flaweht," fazzija Ansis, us apsegto blohdu rahdidams. "Zeppets ar gurkeem mannim pilnigi peeteef."

Tä jauki ehdoht un dsirroht, lä arri dihla staigajohst, sehchas deenas aisgahje. Greeta gan eesahkumä zeeti swehrejahs, ka tai nekad prahtä ne stahschohst, aisleegtä kausä skattitees. Pirmas deenas winna ne azzis us to paschu ne usmette. "Preezajohs, atsicht," tä winna runnaja, "nu irr pateesi paradihses laime mums tilluse." Bet zettortä deenä jau muhsu Greetinai sohti kahrojahs blohdas wahku nonemt. "Wai, Ansiht, es til bischkin gribbu wahku pazelt un pa masu schkirbinu paluhkoht, kas tur irr eekschä." — "Woi trakka seewa!" schkenneja Ansis, "woi jaw tu pagallam aismirsti, ko leelskungs teildams peekohdinaja?" — Greete mittejahs schoreis, sawu kahru prahstu walddidama; bet ehst tai nebuht tä ne smekleja, lä pirmajä wakkara. Sesta deenä pee wakkarinem sehdeja atkal muhsu lautini pee sawa ar dauds gahrdu-meem lä kuhstin kuhst apkrauta galda, bet neweens kummof Greetai mutkë ne lihde un azzis ween us apsegto blohdu skattijahs. "Ansiht!" — "Ko tu gribbi?" nurdeja Ansis. — "Mihkais, selta wihrin! raudsichim, kas tanni blohdä irr, kas to sinnahs, lä mehs to effam darrijujschi." — "Leez meeru! ehd!" — "Wai wihrin! es ne warru, es labbak gribbu wissu ko panest, bet man wajag sinnaht, ko tur leelskungs apsehewis. Paslattisimees!" — Ansim gan tas pa prah-tam ne bija, bet kad nu Greete kuhgt ne mittejahs un wiasch pahrdohmaja, lä arri leela nelaimie no ta ne warretu zeltees, kad seewas kuhgshanu peepilditu; jo kas tad redsetu un kungam teiktu, lä winna wahrs pahrlahphts irr; ar teem gahrdeem ehdeeneem un lepnu dsihwi pascham arri mutte par

dauds fahriga bij palikkufe un tas wairs ne bij labs un falds deefgan kas teem pee muttes bij; tad teize: „Lai eet wessel! Maudsibt jaw jaraug. Weenu reisi darrihts, naw nemas dorrihts!“ Etur Greetinga til tuhda! naggus peeduhre pee blohdas! Til mehginaschoht drufzin bfohdas wahlu pazelt un eeflatitees tai fchkirba. Pazehle naggeem gan trihzejoht, un palohzijahs nosarkufe — Zuppis! Naug, pel-lite no bfohdas ahrà! no galda semmè! mekedama allu! Wai, kà nu pahrbijahs Greetinga, kà nu apstulbis Anfsinsh! Abbi lehtschus pellitei pakkat, dsenn nabbadfiti pa istabu grabbstidamees — bet wolti! — Pellite ismuht lauka — Gewas behrni paleel karstos sweedros istaba!! Ko nu teize, — un ka nu lungò fahrumneefus un winna wahda tihfchus pahrfahpejus isdsinne no sawa labbuma un ka fchee nu Gewu wairs ne eedrohschimajahs apsfuhdseht, bet pascheem pee sawahm fruhim bij jafitt, kad karsti sweedri strahdajoht pluhde, — to ne waijaga prahrigam lassitajam stahstibt.

Bafazzina gan wezza un daudseem jaw sinnama, bet nelas ne kaitehs, kad wihri un feewas, puifchi un meitas ir schinnis laifos to atkal dabbu dsirdeht un labbi apdohmaht; jo irr deefgan tahdu, kas to mahzibu peemirfufchi, pehz pellites grabbsta un — Anfscha un Greetinges labbumu nopeln. S—gh.

Ne turri mutti, kad kas irr ja-atpefti. (Sih. gudr. gr. 4, 23).

Berseru Behninsch Kambises audstinaja kahdu reisi diwi jaunus kuzzenus un weenu lauwas behrnu. Kad wiffi trihs jaw labbi seeli bij pa-augufchi, tad winsch to weenu schunneli lifke peefeeet un to ohtru ar to lauweni kohpa laift. Bet kad nu tas peefee-tais redseja ka lauwers gandrihs winna beedru fahze uswarreht, tad tas norahwahs un ftrehje paliga, un abbi beidschoht lauweni uswinneja. Kambises fchahdu karru redsedams kohi gahrði par to fahze smeetees; bet Behnineene noskumme dikti un fahze gauschi raudaht. Kad nu winnas jautaja, kalabb kà noskumstocht un raudocht, tad winna atbildeja: Kà ne buhtu man noskumt un raudaht, jo redsu, ka neprahrtigi funni weens ohtru til firfnigi mihlo, un weens ohtram paliga eet, bet zilwefi, kurveem Deews prahtu un faprafchahu dewis, tahdi zeetfridigi un nescheligi irraid, un daudsfreis ahtraki melle faunu darriht nekà labbu.“ — Kà irr ar tewi,

lassitajis mihltais, woi tu arri kà Behnineene noskumsti un raudi, kad redsi, kà tuwakam teel pahri darrihts, kad winsch teel wahrdfinahs; un woi tu fleidssees winnam palihdseht, — kad tu spehji, jeb woi tu ar Kambisu fkattees un smeijeess pahf sawa tuwaka behdahm un zeefchanaahm, un dohma pee sewim: „Kam fahp, lai waid.“ — Ja tew irr Kambises prahts, kad tu neween smeijeess pahf sawa tuwaka gruhummu, bet turpretti tam wehl faunu darri, tad ir tewim usees weena teefa bes apschelofchanaas. Kambises gan lifke arri sawu brahli Smerdi nomaitaht, bet pats beidschoht us sawu paschu sohbeni no firga semmè kahpdams noduhras. Kad tam tas irr par grehku, kas sinn labbu darriht un ne darra, (Zahn. gr. 4, 17), zil wairaf wehl grehts irr tam, kas faunu darra. B—g.

Trihs draugi.

Kahdam zilwefam bija trihs draugi, no kurveem winsch diwus mihleja kà sawu firði, gribbedams ar winneem baudiht kohpa wiffu sawu laimi un labklafschanu, — bet to trescho tiklai kapat ween azzu preefchà. Kahdu reisi winsch tikke faukts no sawa kunga, kurram bija dauds naudas parradà, lai jel weenreis atdohd, bet winnam schinni reise ne bija neweena grascha. Ko nu nabbagam bij darriht? Gahje pee saweem draugeem, un luhdse, lai paleene winnam til un til dauds naudas. Tas pirmais draugs, tiklihds ko dabbuta dsirdeht lai paleenejoht winnam naudu, fahze tuhlin fleegt ka winsch wairs winnu nemas ne pasihstoht, jo winnam effoht jaw zitti labbaki draugi, — un winnu pawiffam aisdsinne prohjam. Ohtrais atkal atbildeja kà: „Labprahrt palihdsetu, bet ne effoht naudas!“ — Winsch tiklai luhloja, ka warretu winnu drihsak kaut kà no mahjas iswaddiht, un tadeht pats wehl kahdu gabalu winnu pawaddija. Behdigi nu winsch gahje pee to trescho, ko winsch mas ween mihleja. Schis tiklihds ko dabbuta redseht ka nahf winna draugs, ne sinnaja kà us to labbako fanemt, ne til ween paleenedams naudu zil winsch praffija, — bet wehl pats gahje lihds pee to kungu, kurram winsch bija parradà, ka lai ne tiktu bahrgi strahpehts, par to ka til ilgi ne bij malfajis.

Nu ko tad gan nosihme fchee trihs draugi? Pirmais nosihme wiffu pafaules baggatibu un laizigu gresnumu, no ka mehò preefch sewim wairaf neko

ne warram dabbuht, pehz fawas nahwes — ka sahrku, frekku un palagu. Schè nu irr wiffa muhsu baggatiba! Wiffa muhsu laiziga manta un preeki paleel mums pakkat. Dhtrais draugs no-sihme muhsu raddus un draugus, kas muhs tikfai pawadda lihds kappu mallai, un paschi pehz tam greeschahs atpakkat. Teschais draugs irr firdeschehligs Rungs un Deewa dehls Jesus Kristus, kas nekad mums ne atstahj, bet par muhsu grehkeem ismakfa un muhs wedd eefsch to debbes waltstibu.

L . . p . . g.

Niknas sahles.

Dahrsneeks israweja sawu dahrsu un 5 zeefas (wahrpattas) par sehtu pahrsweede. Winnas no-gahje pee fainneeka tihruma un luhdsahs: Apschehlojees par mums, mihtais fainneeks! Dahrsneeks muhs newainigus isdinnis. Atwehli mums tawà lauka mallà apmestees dshwoht, fur nekahds kweeschu graudinsch ne aug. Saimneeks apschehlojahs par zeeftu plikkumu un tahm atwehleja strehka gallà, paschà plawas mallà, apmestees. Saimneeka firds preezajahs, ka effoht labbu darbu darrijs. Bet zeefas pamafihhtinam auge un appaksch semmes tahlu jo tahlu fawas saknes isstepe. Pehz kahda laika bij fainneeka kweeschu lauks no zeeftahm zaur zaurim pilas. Kad fainneeks atnahje kweeschud plaut, tad tikfai teewas un nonihlfuschas kweeschu wahrp-

nas bij redsamas. Pawelti nu fainneeks schehlojahs, ka zeeftahm bij tahwis sawà tihrumà eemahjoht.

Irr arri tahdas niknas sahles, kas meefu un dwehsele famaita. Lassitajs, mihtais! Ne tauj winnahm tawà firdi eemahjoht.

Sluddinaschanas.

Taunt uakti no 16 us 17to Maija deenu irr tam **Piltene's** mahzitaja muishas Peh tu fainneekam **Waldscham Tihlam** nosagts no gannibahm pelleks firgs, ne leels no auguma, ar gaischi pelleku asti un gaischi pellekeem farreem, 11 gaddus wezs un sweir-azs. Kas par scho nosagtu firgu skaidras sinnas dohs, jeb palihdshehs to atpakkat dabbuht, tas dabbuhs no Piltene's mahzitaja muishas waldischanas 6 rubl. pateizibas nau-das. 1

Piltene's mahzitaja muishas waldischana.

No Runda les pagasta teefas teel zaur scho sinnam darrihts, ka ar augsti zeeniga Kursesmes Gubernatera kunga iswehlescham no schihs pagasta magafihnes 370 tschetwertu 2 garnizi rudsu, eefsch Rundales **Maj-Behrstel es** muishas tai **21mà Juhni f. g.** prett skaidru naudn wairak-foblitajam uhtrupè tiks pahrdohiti.

Rundales pag. teef. tai 20tà Maiji 1861. 1
(S. W.)
(Nr. 188.)

Pagasta teefas appakschrahts.

Labbibas un prezzu firgus Mihgà tai 10. Juhni un Ceepajà tai 10. Juhni 1861 gadda.

W a l f a j a p a r:	Mihgà.		Ceepajà.		W a l f a j a p a r:	Mihgà.		Ceepajà.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 215 lihds	2	30	2	20	1/2 puddu (20 mahrz.) dselles	1	—	1	10
1/3 " (1 ") kweeschu 325 —	3	50	3	50	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	35
1/3 " (1 ") meeschu 170 —	1	80	2	—	1/2 " (20 ") schihtu apptu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") ansu . 120 —	1	30	1	15	1/2 " (20 ") schab. zublu gall.	2	40	—	—
1/3 " (1 ") firku 250 —	2	75	2	20	1/2 " (20 ") trohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu mitt.	2	30	2	20	1/2 " (20 ") bracka linnu	—	—	1	20
1/3 " (1 ") kibdelet.	3	—	2	90	1 muzzu linnu sehftu . . . 6,75 lihds	7	25	—	—
1/3 " (1 ") " kweeschu mil.	5	—	4	—	1 " flku . . . 14,00 —	14	50	13	50
1/3 " (1 ") meeschu putraim.	3	25	2	70	10 puddu farlanas fahls . . .	5	—	4	60
10 puddu (1 birkawu) feena . 500 —	7	—	—	—	10 " baltas rupjas fahls	5	—	4	60
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 475 —	4	85	3	20	10 " " sualkas " . . .	5	—	4	60

Mihgà atnahf. lihds 10tam Juhnim: 633 fuggi; isgahj. 475 fuggi un Ceepajà atnahf. 117 fuggi; isgahj. 122 fuggi. Atnahlfuschas 545 nruhgas.

W r i t h d r i t t e h t .

No jubrimassas-gubernements augstas waldischanas ruffes: Collegienrath G. Blaesé. Censur. Jelgawà, tai 13. Juhni 1861. No. 102.